

Zadarska deklaracija

Sljedeću deklaraciju pod imenom “Zadarska deklaracija” usvojili su sudionici 4. konferencije o Jadranskom preletničkom putu, održane u Zadru od 25. do 29. travnja 2022.

Zaklada Euronatur, partnerstvo za Jadranski preletnički put (Društvo za opazovanje in proučavanje ptic Slovenije; udruga Biom i Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode, oboje iz Hrvatske; Ornitološko društvo “Naše ptice” iz Bosne i Hercegovine; Centar za zaštitu i proučavanje ptica iz Crne Gore; Albansko ornitološko društvo (AOS) i Zaštita i očuvanje prirodnog okoliša Albanije (PPNEA); Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije; Makedonsko ekološko društvo (MES) iz Sjeverne Makedonije), organizacija za zaštitu strvinara Vulture Conservation Foundation i sudionici 4. konferencije o Jadranskom preletničkom putu

izražavaju ZABRINUTOST zbog velikog broja vrsta divljih ptica, većinom selica, čije populacije se znatno smanjuju, neke i velikom brzinom;

izražavaju UZNEMIRENOST zbog učestalosti nezakonitog ubijanja i hvatanja divljih ptica duž Jadranskog preletničkog puta¹ i nezakonite trgovine divljim pticama iz zemalja Jadranskog

¹ Jadranski preletnički put pokriva teritorij Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Sjeverne Makedonije, Crne Gore, Srbije i Slovenije

preletničkog pojasa u (druge) zemlje članice Europske unije (EU)², zbog čega se populacije divljih ptica diljem Europe dodatno smanjuju;

PODRŽAVAJU aktualne inicijative protiv nezakonitog ubijanja, hvatanja i trgovine divljim pticama u Europi i mediteranskoj regiji, uključujući *“Plan djelovanja za sprečavanje nezakonitog ubijanja, hvatanja i trgovanja pticama”*³ Europske komisije i *“Rimski strateški plan 2020.-2030.: Iskorjenjivanje ilegalnog ubijanja, hvatanja i trgovine divljim pticama u Europi i mediteranskoj regiji”*⁴ Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernske konvencije) i Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnske konvencije);

izražavaju UZNEMIRENOST količinom drugih prijetnji divljim pticama duž Jadranskog preletničkog puta, posebno strujnim udarima i sudarima s energetsom infrastrukturom⁵ i trovanjem olovom i otrovnim mamcima⁶;

PODRŽAVAJU aktualne inicijative za smanjenje učestalosti strujnih udara i sudara s energetsom infrastrukturom, kao što su Radna skupina za energiju Konvencije o migratornim vrstama (Bonnska konvencija)⁷ i Inicijativa za mrežu obnovljivih izvora energije⁸;

PODRŽAVAJU aktualne inicijative za smanjenje ispuštanja olova u okoliš, uključujući zabranu korištenja olovne sačme u močvarnim područjima svih zemalja Europskog gospodarskog prostora⁹ i predloženo ograničenje korištenja olova u streljaštvu na otvorenom, lovu i ribolovu u Europskoj uniji¹⁰;

PODRŽAVAJU trenutne inicijative za smanjenje učestalosti nezakonitog trovanja divljih životinja, kao što je Balkan Detox LIFE projekt;

SVJESNI SU da su Slovenija i Hrvatska zemlje članice Europske unije, u kojima se primjenjuju Direktive EU o pticama i staništima, dok su Srbija, Crna Gora, Albanija i Sjeverna Makedonija u pristupnim pregovorima za ulazak u Europsku uniju, a Bosna i Hercegovina je potencijalni kandidat za pristup EU.

Zaklada EuroNatur, partnerstvo za Jadranski preletnički put (vidi gore), Vulture Conservation Foundation i sudionici 4. konferencije o Jadranskom preletničkom putu stoga

OPOZIVAJU Fruškogorsku deklaraciju¹¹ usvojenu na 3. konferenciji o Jadranskom preletničkom putu u Srbiji 22. ožujka 2018.;

APELIRAJU na vlade država uz Jadranski preletnički put da osiguraju zakonsku zaštitu divljih ptica i njihovih staništa u skladu s odredbama Bonnske i Bernske konvencije te direktivama EU-a o

² Prema izlaganjima partnera za Jadranski preletnički put na konferenciji; vidi knjigu sažetaka na https://www.euronatur.org/fileadmin/docs/Vogeljagd-Kampagne/AF4_Book_of_Abstracts_FINAL.pdf. Vidi također i objavljene brojke za pojedine države, npr. za Srbiju na <https://poslednijilet.rs/>, za Sloveniju na <https://stopkrivolov.ptice.si/o-krivolovu/> ili za Crnu Goru na <https://czip.me/reports/?lang=en>.

³ <http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/docs/Roadmap%20illegal%20killing.pdf>

⁴ https://www.cms.int/sites/default/files/document/cms_mikt4_inf.5_rome-strategic-plan-2020-2030_e.pdf

⁵ <https://poslednijilet.rs/wp-content/uploads/2022/01/Izvestaj-o-elektrokuciji-final.pdf>

⁶ Pantović U., et al (2022.): Analiza upotrebe zakonitih i nezakonitih poljoprivrednih kemikalija za trovanje divljih životinja u zemljama Balkana. Tehnički izvještaj za Akciju B.3 LIFE projekta BalkanDetox (LIFE19 GIE/NL/001016). Vulture Conservation Foundation.”

⁷ <https://www.cms.int/en/taskforce/energy-task-force>

⁸ <https://renewables-grid.eu/>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0057&from=EN>

¹⁰ <https://echa.europa.eu/hot-topics/lead-in-shot-bullets-and-fishing-weights>

¹¹ https://www.euronatur.org/fileadmin/docs/Vogeljagd-Kampagne/Fruska_Gora_Declaration.pdf

pticama i staništima^{12,13}, kako bi se održao povoljan status očuvanja divljih ptica i njihovih staništa;

POZIVAJU vlade država uz Jadranski preletnički put¹ da poduzmu odlučnije mjere za jačanje pristupa nulte tolerancije prema nezakonitom ubijanju, hvatanju i trgovini divljim pticama, konkretno razvojem, usvajanjem, financiranjem i provedbom nacionalnih akcijskih planova za učinkovito smanjenje nezakonitog ubijanja, hvatanja i trgovine divljim pticama u svojim zemljama, kako predviđa Rimski strateški plan³, koji su sve navedene vlade usvojile;

ZAHTIJEVAJU da Tajništvo Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnske konvencije) zajedno s Međuvladinom radnom skupinom za nezakonito ubijanje, hvatanje i trgovinu pticama selicama na Mediteranu, kao i Tajništvo Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernske konvencije) pomognu vladama svojih zemalja u procesu iskorjenjivanja nezakonitog ubijanja, hvatanja i trgovine divljim pticama duž Jadranskog preletničkog puta;

ZAHTIJEVAJU od Europske komisije da adresira ilegalno ubijanje i hvatanje divljih ptica u svojim državama članicama i kandidatima za pristupanje duž Jadranskog preletničkog puta, kao i nezakonitu trgovinu divljim pticama iz zemalja Jadranskog preletničkog puta u (druge) države članice Europske Unije, te da pojača svoje napore za iskorjenjivanje nezakonitog ubijanja, hvatanja i trgovine divljim pticama duž Jadranskog preletničkog puta, zajedno s vladama dotičnih zemalja;

TRAŽE od vlada, mrežnih operatera i elektroenergetskih kompanija zemalja duž Jadranskog preletničkog puta da povećaju svoj angažman na smanjenju učestalosti strujnih udara i sudara divljih ptica s energetsom infrastrukturom u suradnji sa svim relevantnim dionicima te uz korištenje već postojećih međunarodnih i nacionalnih inicijativa;

POZIVAJU države članice EU-a, Europsku komisiju, Vijeće i Parlament da ostvare 'Ambiciju nulte zagađenosti' i osiguraju potpuno ograničenje olovnog streljiva prema trenutnom postupku REACH kako bi se zaštitilo zdravlje ljudi i okoliša od otrovnog djelovanja olova;

APELIRAJU na vlade zemalja duž Jadranskog preletničkog puta¹ da zabrane ne samo korištenje olovnog streljiva u močvarama, već i korištenje olova u okolišu *per se*;

POZIVAJU nacionalne vlade duž Jadranskog preletničkog puta¹ da pojačaju svoje napore u borbi protiv ilegalne upotrebe otrovanih mamaca za suzbijanje divljih životinja, te da usvoje i provedu nacionalne planove protiv trovanja koji su razvijeni u sklopu projekta Balkan Detox LIFE, koristeći kapacitete razvijene kroz Wildlife Crime Academy¹⁴ i druge buduće inicijative za izgradnju kapaciteta razvijene u okviru drugih projekata (LIFE SWIPE)¹⁵.

Zadar, Hrvatska, 28. travnja 2022.

¹² Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica

¹³ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore

¹⁴ <https://balkandetoxlife.eu/wildlife-crime-academy/>

¹⁵ <https://stopwildlifecrime.eu/>